

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Divi Bambergenses S. Henricvs Imperator S. Kvnegvndis
Imperatrix S. Otho Episcopvs**

Gretser, Jacob

Ingolstadii, 1611

Jn Caput VIII. lib. 3.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41527

tu & Iuristi, qui alium defensionem suscipiunt, eosque in visitationibus, & id genus aliis ministeriis adiuuant; ad Diabolum pertinere. Dicere, quod munus Superintendentium, sit Verbo Dei consentaneum; Esse abominationem desolationis. Esse à Christiana religione abhorrens & conscientis periculosum, vt noui Ministri Superattendentibus dent dextræ societatis & obedientiæ.

Hæc & his affinia themata mordicus tuenda sibi suscepit supradictus Crusius Stralissundæ in ipsa Pomerania Prædicans, Nec dubito eum, innumeros è minorum gentium Prædicantibus, Tyrannicæ huius Superintendentiæ perturbatos adtupulatores habuisse. Quid enim fastuosius & insolentius hisce Superattendentibus; de quorum impotentia non modò huius Crusij, sed & complurium aliorum Prædicantium querimonis exstant,

In Caput VIII. lib. 3.

seruatione dignum est, multis ad septemtrionem populis fuisse idola, quorum nomina in sylabam *Vitus* desinerent: vt hic *Gerouitus* vel potius *Herouitus*: *Barouitus*, & nominatissimum illud simulacrum apud Rugianos, incolas vrbis *Arconæ*, *Suantouit*, seu *Suantouitus*, *Carenzæ Rugeueit*, Item, *Vietold*, Quæ omnia eiusdem originis videntur; quam indicat *Crancius* lib. 5. cap. 18. *Daniæ* ita scribens: *Erat in vrbe (Arcona) simulacrum horrenda superstitione ab vniuersa natione cultum; Suantoueit appellauere. Nam à S. Vito occasionem idololatriæ cepere. A memoria enim Diui Ludouici primi, cum operante Anschario, Corbeiensi primùm Monacho, deinde Hamburgensi Archiepiscopo, fides in Dania plantaretur; eodem Cœnobio egressi & alij fratres, exemplum Anscharij secuti, in VVandalis Verbum vitæ disseminauerunt, vbique patronum loci sui Vitum commendantes nouæ plantationi. Ex qua occasione, cum postea fidem reicerent, patroni memoriam seruauerunt; sed illa abusi. statuam pro numine Martem pro Deo habere cœperunt.*

Simi-

Similia de natalibus *Suantouiti* Saxo Grammaticus, lib. 24. Historiæ Danicæ; qui accuratè formam, opes, ritumque colendi huius simulacri, & tandem euerfionem eius describens, hæc etiam commemorat. Quibus, (lignis) dum artifices coaptandis intenderent, frustra his rebus operam dare asseuerabat (Rex Daniæ) sperato citius urbem (Arconam) capturos. Interrogatus, quoniam id augurio deprehensum haberet; ex hoc potissimum augurari se dixit, quod Rugiani quondam à Carolo Cesare expugnati, sanctumque Vitum Coruegiensem (Corbeiensem) religiosa nece insignem, tributis colere iussi: defuncto victore, libertatem recipere cupientes, seruitutem superstitione mutarunt, instituto domi simulacro, quod *S. Viti* vocabulo censuerunt. Ad cuius cultum, contempti Coruegiensibus (Corbeiensibus) pensionis summam transferre cœperunt, affirmantes, domestico Vito contentos, externo obsequi non oportere. Quamobrem Vitum veniente sui solennis tempore, eorum mania turpaturum, à quibus tam similem monstro figuram acceperit, meritiè namque eum ab his iniuriarum pœnas exigere debere, qui venerabilem eius memoriam sacrilego cultu complexi fuerunt. Hæc & plura de hoc idolo Saxo: Et certè nomen ipsum *Suantouitus*, seu *Schuantouitus* originem testatur; Est enim idem quod sanctus Vitus, in cuius tutela Monasterium Corbeienfe erat; & ex quo in Daniam, & loca vicina primitus Christianæ fidei Prædicatores processerant. Nec dubito alia vocabula ex eodem fonte deriuari, ut *Herouitus* sit *Her ueit*, ab hero, vel si mauis, ab Exercitu; & reliqua etiam aperte *Viti* nomen præferunt.

Notatio pro cap. 36. Libri
primi.

Onui in scholio ad hoc caput; eius initium non nisi ope Manuscripti Codicis sanabile esse. Cum iam maxima pars huius voluminis excusa esset, venit ad me Bambergæ, missu admodum Reuerendi & Magnifici Domini Doctoris FRIDERICI FOR-
Gg 3 NERI,